

Norma, innowacja i błąd językowy

norma wzorcowa i użytkowa, innowacja a błąd, rodzaje błędów, poprawianie tekstu

opracowanie: Mateusz Będkowski · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 14 pkt

Czas: 15 min

5 zadań · 14 punktów · 15 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–3)

OTWARTE

Wpisz pojęcie, które opisano.

- _____ — celowa zmiana w języku, np. nowy wyraz lub nowe znaczenie, mająca uzasadnienie
- _____ — zbiór form akceptowanych w codziennej, swobodnej komunikacji
- _____ — nowy wyraz utworzony przez pisarza na potrzeby tekstu

Odpowiedź: 1. innowacja językowa; 2. norma użytkowa; 3. neologizm artystyczny

Rozwiązanie: Kultura języka: norma, innowacja, błąd (podstawa II.3.6).

Punktacja:

- 1 pkt — podpunkt 1
- 1 pkt — podpunkt 2
- 1 pkt — podpunkt 3

Zadanie 2. (0–4)

OTWARTE

Zakreśl, czy przykład to uzasadniona innowacja, czy błąd językowy.

- „Sprawdziłem to w smartfonie” — wyraz przyjęty do języka na nazwanie nowej rzeczy — **innowacja / błąd**
- „Poszłem wczoraj na spacer.” — **innowacja / błąd**
- „Cofnij się do tyłu.” — **innowacja / błąd**
- „bezdeń” w wierszu Leśmiana — **innowacja / błąd**

Odpowiedź: 1. innowacja; 2. błąd; 3. błąd; 4. innowacja

Rozwiązanie: Innowacja jest celowa i potrzebna (nowa rzecz, funkcja artystyczna); błąd — niezamierzony i nieuzasadniony.

Punktacja:

- 1 pkt — podpunkt 1
- 1 pkt — podpunkt 2
- 1 pkt — podpunkt 3
- 1 pkt — podpunkt 4

Jaki błąd językowy popełniono w zdaniu: „Wracając ze szkoły, zaczął padać deszcz.”?

- A. błąd leksykalny
B. błąd składniowy
C. błąd fleksyjny
D. błąd stylistyczny

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: To błąd składniowy.

Błędne odpowiedzi: fleksyjny — zła forma; składniowy — złe połączenie wyrazów; leksykalny — zły dobór słowa; frazeologiczny — zniekształcony związek; stylistyczny — niestosowny styl.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. Błąd frazeologiczny polega na złej odmianie rzeczownika. — P / F
2. Pleonazm to połączenie wyrazów, z których jeden powtarza treść drugiego. — P / F
3. Norma wzorcowa obowiązuje w tekstach oficjalnych. — P / F
4. Norma użytkowa dopuszcza niektóre formy potoczne. — P / F

Odpowiedź: 1. F; 2. P; 3. P; 4. P

Rozwiązanie: Norma, innowacja i błąd językowy.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2
3. 1 pkt — podpunkt 3
4. 1 pkt — podpunkt 4

W zdaniu są dwa błędy językowe. Zapisz zdanie poprawnie i nazwij rodzaje błędów.

Poszłem do dyrektora, żeby wziąć zgodę na wycieczkę.

Odpowiedź: np. Poszedłem do dyrektora, żeby wziąć zgodę na wycieczkę. (dwa błędy fleksyjne: poszłem → poszedłem, wziąć → wziąć)

Rozwiązanie: 1 pkt — poprawienie obu błędów; 1 pkt — nazwanie rodzajów błędów.

Punktacja:

1. 1 pkt — poprawione zdanie (oba błędy)
2. 1 pkt — nazwy rodzajów błędów

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (14 pkt)

14–13 pkt: bardzo dobry · 12–11 pkt: dobry · 10–8 pkt: dostateczny · 7–6 pkt: dopuszczający · 5–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.